

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 11 października 2013 roku D. J. (1) wniosła o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 80.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 lipca 2013 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia. Powódka wniosła ponadto o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 zł ewentualnie o zasądzenie kosztów postępowania sądowego, według spisu kosztów.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w dniu 21 czerwca 1998 roku w S. A. P. (1) kierując samochodem w stanie nietrzeźwości, nie posiadając wymaganych uprawnień, spowodował wypadek, w wyniku którego pasażer T. J. (syn powódki) doznał obrażeń ciała skutkujących jego zgonem.

Podkreślono, że powódka codziennie od piętnastu lat zmagą się z bólem spowodowanym tragicznym zakończeniem życia przez syna. Czuje się samotna, ma lęki, gdy słyszy głos syreny, boi się o los członków swojej rodziny. Podkreślono, iż powódka wiązała z synem duże nadzieje.

W uzasadnieniu pozwu wskazano także, iż badanie przyczynienia się poszkodowanego T. J. do zdarzenia nie powinno być brane pod uwagę.

(pozew – k. 2-8)

W odpowiedzi na pozew strona pozwana z uwagi na brak podstaw do przyjęcia swojej odpowiedzialności i wypłaty zadośćuczynienia wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Strona pozwana wniosła o powiadomienie o toczącym się procesie A. P. (1) i wezwanie go do udziału w toczącym się sporze w charakterze interwenienta ubocznego.

Strona pozwana wskazała również, iż T. J. podróżując jako pasażer z nietrzeźwym był świadomy istniejącego zagrożenia, a co za tym idzie przyczynił się do zaistnienia zdarzenia z dnia 21 czerwca 1998 roku w 30%.

(odpowiedź na pozew – k. 34-36)

Postanowieniem z dnia 24 lutego 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 84 k.p.c. zawiadomił o toczącym się postępowaniu i wezwał do udziału w sprawie A. P. (1).

(postanowienie – k. 69)

W piśmie procesowym z dnia 3 marca 2014 roku pełnomocnik powódki odnosząc się do kwestii przyczynienia się poszkodowanego wskazał, iż T. J. mógł nie mieć świadomości, iż podróżuje z kierowcą w stanie nietrzeźwości. Ponadto podał, iż w świetle najnowszego orzeczenia Sądu Najwyższego, sygn. akt IV 87/13 stwierdzono, że jeżeli zmarła ofiara wypadku drogowego przyczyniła się do niego, można obniżyć odszkodowanie, natomiast zadośćuczynienie dla jej bliskich powinno być wypłacone w całości.

(pismo procesowe – k. 71-74)

W piśmie procesowym z dnia 29 sierpnia 2014 roku pełnomocnik powódki sprecyzował stanowisko w kwestii przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody. Wskazał, iż wartość przedmiotu sporu uwzględnia 30 % stopień przyczynienia się poszkodowanego do powstania zdarzenia, z uwagi na fakt podróżowania z nietrzeźwym kierowcą.

(pismo procesowe – k. 119)

W odpowiedzi na powyższe pismo, strona pozwana wskazała, iż kwota dochodzona przez powódkę w pozwie nie uwzględnia przyczynienia skoro w treści pozwu nie zostało zawarte stwierdzenie, iż kwoty dochodzone przez powódkę uwzględniają jakikolwiek stopień przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody.

(pismo procesowe – k. 124)

Na rozprawie w dniu 17 marca 2015 roku pełnomocnik powódki poparł powództwo, nie zakwestionował podniesionego przez stronę pozwaną 30% przyczynienia się poszkodowanego do powstania zdarzenia. Pełnomocnik strony pozwanej wniósł o oddalenie powództwa.

Pełnomocnik powódki złożył spis kosztów na łączną kwotę 7.569,72 zł.

(protokół skrócony rozprawy z dnia 17 marca 2015 roku – k. 165-165v, spis kosztów – k. 164-164v)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. P. (1) w dniu 20 czerwca 1998 roku poprosił żonę aby użyczyła mu swój samochód na wyjazd z kolegami na zawody strażackie do D.. Poinformował ją, że kierowcą będzie T. J.. A. P. (1) nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi.

(protokół przesłuchania świadka A. P. – k. 18-19 załączonych akt o sygn. II K 452/98)

W dniu 21 czerwca 1998 roku, w godzinach rannych A. P. (1) wziął samochód żony (W. o nr rej. (...)) i udał się po T. J. i M. J.. Do D. samochód prowadził T. J..

(protokół przesłuchania świadka R. J. – k. 29-30, protokół przesłuchania podejrzanego A. P. – k. 97-98, zeznania świadka D. J. - protokół rozprawy- k. 175 załączonych akt o sygn. II K 452/98)

W drodze powrotnej samochodem kierował A. P. (1). Po jego prawej stronie siedział T. J.. Natomiast M. J. siedział bezpośrednio za kierowcą.

(protokół przesłuchania podejrzanego A. P. – k. 97-98, protokół rozprawy – k. 173-174 załączonych akt o sygn. II K 452/98,)

A. P. (1) kierował samochodem będąc w stanie nietrzeźwym (1,8 promila alkoholu we krwi).

(wynik badania – k. 24 załączonych akt o sygn. II K 452/98)

A. P. (1) w pewnym momencie zjechał nagle na lewy pas ruchu i uderzył w rury ciepłownicze. Przód samochodu wbił się w rury.

(okoliczność bezsporna)

Na miejsce zdarzenia została wezwana policja, straż pożarna oraz pogotowie ratunkowe. Straż pożarna porzuciła karoserię samochodu by umożliwić wyjęcie osób znajdujących się w samochodzie.

Przybyli na miejsce lekarze stwierdzili, iż pasażer siedzący obok kierowcy nie żyje – T. J..

A. P. (1) oraz M. J. zostali przewiezieni do szpitala. A. P. (1) nie odniósł większych obrażeń, natomiast M. J. został umieszczony w stanie ciężkim na Oddziale Chirurgii -OJOM. Jednakże pomimo podjętej akcji ratunkowej mężczyzna ten zmarł o godz. 19.05.

M. J. był w stanie nietrzeźwym – 1,5 promila alkoholu we krwi.

(notatka urzędowa – k. 1, 2, 3,4, protokół przesłuchania świadka J. S. – k. 35-36 , protokół przesłuchania świadka Z. C. – k. 38-39, zeznania świadka Z. C. – k. 176, protokół przesłuchania świadka J. P. – k. 40-41, zeznania J. P. – k. 176 , protokół przesłuchania świadka G. B. – k. 43-44, zeznania świadka G. B. –k. 176, protokół przesłuchania świadka L. S. – k. 78-79 , protokół przesłuchania świadka R. K. – k. 80-81, k. 176 protokół przesłuchania świadka Z. B. – k. 82-83, k. 176v, protokół przesłuchania świadka H. K.- k. 84-85, k. 176v, protokół przesłuchania świadka M. S. – k. 93-94,k. 176v protokół przesłuchania świadka J. K. – k. 102-103, k. 176-177 załączonych akt o sygn. II K 452/98, wynik badania – 27)

Samochód W.o nr rej. (...) był niesprawny technicznie przed wypadkiem ze względu na nadmierne zużycie opón kół przednich i ich nadmierną rozbieżność. Niesprawność ta mogła mieć wpływ na powstanie i przebieg wypadku. Pozostałe układy samochodu były sprawne technicznie przed wypadkiem.

(opinia techniczna – k. 31-33)

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2000 roku Sąd Rejonowy w Skierniewicach uznał A. P. (1) za winnego tego, że w dniu 21 czerwca 1998 roku w S. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem marki W. nr rej. (...) będąc w stanie nietrzeźwym 1,8 promila alkoholu we krwi, nie posiadając wymaganych uprawnień, jadąc w kierunku ul. (...) nie zachował należytej ostrożności oraz nie dostosował prędkości kierowanego przez siebie pojazdu do warunków drogowych, zjechał na lewy pas ruchu, a następnie w sposób gwałtowny skręcił w prawo, przejechał przez krawężnik i pas zieleni i przodem kierowanego samochodu uderzył w przewody ciepłownicze w wyniku czego jeden z pasażerów T. J. doznał rozległych obrażeń zwłaszcza czaszkowo mózgowych, w tym złamania kości podstawy czaszki z rozerwaniem opony twardówkowej, stłuczenia płatów czołowych mózgu, pęknięcia śledziony i wątroby oraz innych, które skutkowały zgonem, natomiast drugi z pasażerów M. J. doznał także rozległych obrażeń czaszkowo mózgowych w tym stłuczenia powłok głowy, złamania wieloodłamowego łuski kości czołowej i przedniego dołu czaszki z wgłębieniem odłamów do jamy czaszkowej i mózgu, obrzęku mózgu oraz innych, które skutkowały zgonem po przewiezieniu do szpitala.

Sąd wymierzył A. P. (1) karę 6 lat pozbawienia wolności oraz zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 8 lat.

(wyrok – 185-185 v załączonych akt o sygn. II K 452/98)

Samochód marki W. o nr rej. (...) posiadał w dniu zdarzenia obowiązkowe ubezpieczenie OC w (...) Zakładzie (...) (nr polisy (...)).

(okoliczność bezsporna)

Powódka pismem z dnia 25 czerwca 2013 roku zgłosiła szkodę w pozwanym Towarzystwie (...). Wniosła o przyznanie jej kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią syna T..

W odpowiedzi strona pozwana w piśmie z dnia 2 lipca 2013 roku poinformowała powódkę o braku podstaw do przyznania jej zadośćuczynienia .

(pismo – k. 52-53,45)

T. J. był jednym z czwórki dzieci powódki. Urodził się (...). Z. dzień przed swoimi osiemnastymi urodzinami. Pozostałe dzieci powódki miały w tym czasie 19, 14 i 7 lat.

(okoliczność bezsporna)

Cała rodzina mieszkała razem. Powódka i jej mąż podjęli decyzję o rozpoczęciu budowy domu. Po ukończeniu szkoły T. miał pomóc rodzicom w jej ukończeniu.

(zeznania powódki – protokół rozprawy z dnia 27 marca 2014 roku – czas nagrania 00:06:18- 00:20:00 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 17 marca 2015 roku, czas nagrania 00:05:31 – 00:08:26

W dniu 17 czerwca 1998 roku T. J. ukończył Szkołę Zasadniczą w zawodzie murarza z wynikiem bardzo dobrym i uzyskał – tytuł robotnika wykwalifikowanego w tym zawodzie .

(świadczenie ukończenia szkoły – k. 49)

T. J. nie miał problemów w nauce, nie sprawiał problemów wychowawczych.

(zeznania powódki – protokół rozprawy z dnia 27 marca 2014 roku – czas nagrania 00:06:18- 00:20:00 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 17 marca 2015 roku, czas nagrania 00:05:31 – 00:08:26)

Powódka bardzo przeżyła śmierć syna. Zamknęła się w sobie, przestała poświęcać czas pozostałym dzieciom. Nie mogła pogodzić się ze śmiercią syna, przez cały czas wypatrywała jego powrotu. Powódka w czasie żałoby miała wsparcie dzieci i męża. To ona zajęła się zorganizowaniem uroczystości pogrzebowych.

Powódka przez cały czas wspomina syna, ogląda pamiątki, które jej po nim zostały.

Powódka od tego feralnego zdarzenia pozostaje w poczuciu strachu, w obawie przed utratą pozostałych członków rodziny.

(zeznania powódki – protokół rozprawy z dnia 27 marca 2014 roku – czas nagrania 00:06:18- 00:20:00 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 17 marca 2015 roku, czas nagrania 00:05:31 – 00:08:26

Tragiczna śmierć T. J. była dla jego matki stresem psychospołecznym o skrajnym nasileniu. Po wypadku syna u powódki wystąpiło pogorszenie w codziennym funkcjonowaniu ze stałym przeżywaniem utraty, apatią, wycofaniem się, skłonnością do płaczu, zamartwianiem się. Powódka nie korzystała z opieki psychiatrycznej ani psychologicznej. Zażywała leki uspokajające.

Tragiczna śmierć syna była u D. J. (1) zerwaniem szczególnej emocjonalnej więzi pomiędzy osobami najbliższymi, jednocześnie będąc stresem psychospołecznym skutkującym reakcją żałoby.

Reakcja żałoby jest naruszeniem drobnostanu emocjonalnego oraz psychicznego, trwa miesiące, a nawet lata. Cechuje się skłonnością do płaczu oraz stałym niepokojem psychoruchowym. Ból i rozpacz po stracie bliskiej osoby bywa dotkliwsza w przypadku, gdy jej śmierć następuje nagle i niespodziewanie. W początkowym etapie po utracie osoby bliskiej osoba w żałobie przeżywa szok i ośpienie, często z zaprzeczeniem temu co się stało, a następnie odczuwa silną tęsknotę i żal, potem nadchodzi czas rozpacz i dezorganizacji, by osiągnąć etap reorganizacji życia.

D. J. (1) w trudnym dla siebie czasie po śmierci syna sprostała obowiązkom zawodowym, pozostawała w dobrych relacjach z rodziną, od której otrzymała wsparcie i pomoc.

Po zerwaniu szczególnej więzi rodzinnej, na skutek śmierci syna powódka wymagała przede wszystkim wsparcia ze strony najbliższych. W tym czasie mogły występować u powódki wskazania do wsparcia w postaci psychoterapii, farmakoterapii, leczenia psychiatrycznego.

Każde zaburzenie posstraumatyczne jest uszczerbek na zdrowiu i w tym rozumieniu powódka doznała uszczerbku na zdrowiu. Nie doznała jednak stałego i długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

D. J. (1) zakończyła okres żałoby po śmierci syna i obecnie funkcjonuje prawidłowo w życiu osobistym, rodzinnym i zawodowym, odczuwa przyjemność z podejmowanych przez siebie działań. Jednocześnie czuje naturalny smutek po stracie syna, a nadto ujawnia zaniżone poczucie własnej wartości, skłonności do obwiniania się, przeżywania leków, niepokoju, zamartwiania się, ma pewne trudności decyzyjne, okresowo przejawia apatię, wzmożona męczliwość, które

to symptomy, mogą wiązać się bezpośrednio ze śmierci syna (choć nie tylko) i prawdopodobnie pozostają w związku z toczącym się przedmiotowym postępowaniem. Przedmiotowe postępowanie skutkuje przeżywaniem na nowo utraty syna i co za tym idzie przywoływaniem na nowo objawów zaburzeń posttraumatycznych

(opinia sądowo – psychiatryczna- k. 128-129, opinia sądowo – psychologiczna – k. 149-152)

W chwili obecnej powódka jest wdową, mieszka razem z córką. Obaj synowie wyprowadzili się z domu rodzinnego. Budowę domu kończy jeden z synów powódki. Powódka darował mu ten dom. Powódka pozostaje w bardzo dobrych relacjach z dziećmi. Pomaga im w opiece nad wnukami .

D. J. (1) pracuje w szpitalu.

(zeznania powódki – protokół rozprawy z dnia 27 marca 2014 roku – czas nagrania 00:06:18- 00:20:00 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 17 marca 2015 roku, czas nagrania 00:05:31 – 00:08:26)

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie w/w dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo powódki zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Podstawą odpowiedzialności pozwanego jest umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawarta z posiadaczem samochodu W. o nr rej. (...) (nr polisy (...)) oraz przepis art. 822 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz umowa została zawarta .

Zgodnie z przepisem art. 19 ustawy z 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń.

W myśl przepisu art. 34 powołanej ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu (art. 35 ustawy). Jak stanowi przepis art. 36 ustawy odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

W rozpoznawanej sprawie bezsporna jest odpowiedzialność kierującego pojazdem marki W. o nr rej. (...) – A. P. (1) za skutki wypadku komunikacyjnego jaki miał miejsce w dniu 21 czerwca 1998 roku na podstawie przepisu art. 436 §1 k.c.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną jest natomiast kwestia dopuszczalności dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę doznaną wskutek śmierci osoby najbliższej na gruncie stanu prawnego obowiązującego przed nowelizacją art. 446 k.c., dokonaną ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) i ewentualnej podstawy prawnej uzasadniającej to roszczenie, a ściślej rzecz ujmując, czy znajduje ono usprawiedliwienie w art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c.

W ocenie Sądu, rozpoznając niniejszą sprawę pod kątem art. 446 § 4 k.c., najbliższym członkom rodziny zmarłego nie przysługiwałoby roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie wymienionego przepisu,

gdyż śmierć T. J. nastąpiła na skutek deliktu mającego miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Niewątpliwie dodany w wyniku wspomnianej nowelizacji do art. 446 k.c. paragraf 4, przewidujący możliwość przyznania przez sąd najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, nie ma zastosowania do krzywd powstałych - jak w rozpoznawanej sprawie - przed 3 sierpnia 2008 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2009 r., I PK 97/09, nie publ. oraz z dnia 10 listopada 2010 r., I CSK 248/10, nie publ.).

Zasądzenia zadośćuczynienia nie uzasadnia również art. 446 § 3 k.c., gdyż - według przeważającego stanowiska judykatury oraz doktryny - przepis ten, nawet przy jego szerokiej wykładni, nie dopuszcza kompensowania samej tylko szkody niemajątkowej spowodowanej śmiercią najbliższego członka rodziny (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 stycznia 1967 r., I PR 424/67, nie publ.; z dnia 27 listopada 1974 r., II CR 658/74, nie publ.; z dnia 30 listopada 1977 r., IV CR 458/77, nie publ.; z dnia 15 października 2002 r., II CKN 985/00, nie publ.; z dnia 25 lutego 2004 r., II CK 17/03, nie publ.; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 445/03, nie publ.; z dnia 9 marca 2007 r., V CSK 459/06, nie publ.; z dnia 16 kwietnia 2008 r., V CSK 544/07, nie publ. oraz z dnia 30 marca 2009 r., V CSK 250/09, nie publ.). Skoro zaś w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy powódka - w następstwie śmierci osoby bliskiej - nie doznała wstrząsu psychicznego prowadzącego do rozstroju zdrowia, lecz krzywdy w postaci cierpień psychicznych i fizycznych, podstawy do kompensaty tego uszczerbku nie może stanowić art. 445 § 1 k.c.

Zasadne jest tym samym pytanie, czy do oceny tych roszczeń znajduje zastosowanie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. Udzielenie odpowiedzi na to pytanie wymaga rozważenia, czy więź rodzinna może być uznana za dobro osobiste członka rodziny zmarłego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, powyższe okoliczności nie wykluczają zasądzenia na rzecz powódki pieniężnego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Zgodnie bowiem z nowo kształtującym się orzecnictwem Sądu Najwyższego, które podzielił Sąd materii, najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku (zob. wyrok SN z dnia 11 maja 2011 r., sygn. akt I CSK 621/10, LEX nr 848128, wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 r., sygn. akt II CSK 248/10, LEX nr 785681, uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., sygn. akt III CZP 76/10, LEX nr 604152).

Podkreślić należy, że katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. W orzecnictwie i w piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. W judykaturze uznano, że do katalogu dóbr osobistych należy np. prawo do intymności i prywatności, płęć człowieka, prawo do planowania rodziny, tradycja rodzinna, pamięć o osobie zmarłej. Natomiast więzi rodzinne stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP, art. 23 k.r.o.). Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to - a fortiori - może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 k.c. i art. 24 k.c.

Szczególna więź rodziców z dzieckiem, przysługująca zarówno dziecku, jak i rodzicom w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, zasługuje na status dobra osobistego, podlegającego ochronie przewidzianej w art. 24 § 1 k.c. Natomiast spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (zob. orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 września 2005 r. I ACa 554/2005, Przegląd Orzecnictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku 2008/1 poz. 2 str. 5, wyrok SN z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CK 307/2009, niepubl., wyrok SN z dnia 22 października 2010 r. III CZP 76/2010, uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11).

Oczywiście przyjęcie zaprezentowanego zapatrywania nasuwa - rzecz jasna - pytanie o sens wprowadzenia przez ustawodawcę unormowania przewidującego wprost przyznanie zadośćuczynienia za krzywdę wskutek śmierci osoby

bliskiej. Jeżeli bowiem przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c. możliwe było dochodzenie tego zadośćuczynienia na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. - w brzmieniu obowiązującym po nowelizacji tych przepisów, dokonanej ustawą z dnia 23 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 114, poz. 542) - to mogłoby się wydawać, że takie szczególne rozwiązanie nie było potrzebne. Wniosek taki trudno byłoby jednak zaakceptować. Dodanie art. 446 § 4 k.c. nie jest jedynie wyrazem woli ustawodawcy potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie tego przepisu, lecz dokonania zmiany w ogólnej regule wynikającej z art. 448 k.c. przez zawężenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia. Gdyby nie wprowadzono art. 446 § 4, roszczenia tego mógłby dochodzić każdy, a nie tylko najbliższy członek rodziny. Przepis ten ułatwia dochodzenie zadośćuczynienia, gdyż umożliwia jego uzyskanie bez potrzeby wykazywania jakichkolwiek innych - poza w nim wymienionych - przesłanek.

Przechodząc na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że w wyniku wypadku komunikacyjnego, którego konsekwencją była śmierć T. J. - syna powódki, zerwaniu uległa więź łącząca matkę z synem, a zatem zostało naruszone dobro osobiste powódki w postaci więzi rodzinnych.

Zgodnie z treścią art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro zostaje zagrożone cudzym działaniem może żądać zaniechania tego działania chyba, że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków. Stosownie natomiast do treści art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego Sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Uwzględnienie roszczeń z art. 448 k.c. ma charakter fakultatywny, a więc sąd nie ma obowiązku zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie tego przepisu w każdym przypadku naruszenia dóbr osobistych. Przy stosowaniu tego przepisu bierze się bowiem pod uwagę całokształt okoliczności faktycznych (zob. wyrok SN z 19.04.2006 r., II PK 245/2005, LEX). Uzasadniając kompensacyjną funkcję zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, którego głównym celem jest zatarcie lub co najmniej złagodzenie następstw naruszenia takich dóbr osobistych uznaje się, że wysokość zadośćuczynienia winna zależeć przede wszystkim od wielkości doznanego krzywdy. Dla jej sprecyzowania i przyjęcia „odpowiedniej” sumy zadośćuczynienia uwzględnić należy takie okoliczności jak: rozmiar naruszonego dobra, rozmiar doznanego krzywdy i intensywność naruszenia (oceniane według miar zobiektywizowanych), stopień negatywnych konsekwencji dla pokrzywdzonego wynikających z dokonanego naruszenia dobra osobistego, w tym także niewymiernych majątkowo, nieodwracalność skutków naruszenia, stopień winy sprawcy, sytuację majątkową i osobistą zobowiązanego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 16.4.2002 r., V CKN 1010/00, OSN 2003, Nr 4, poz. 56). Również indywidualne okoliczności danego przypadku, w szczególności wiek poszkodowanego, jego sytuacja rodzinna, czy stopień wrażliwości - powinny być brane pod rozwagę, lecz stosować należy wówczas obiektywne kryteria oceny (zob. Komentarz do art. 448 k.c., Agnieszka Rzepecka - Gil, LEX). Zasądzona kwota zadośćuczynienia nie może być również symboliczna i musi spełniać funkcję represyjną wobec sprawcy naruszenia. Ponieważ wysokość zadośćuczynienia przyznawanego na podstawie tego przepisu ma charakter ocenny, przy jego ustalaniu sądy zachowują zakres swobody, a w konsekwencji strona może skutecznie zakwestionować w skardze kasacyjnej wysokość zadośćuczynienia tylko wtedy, kiedy nieproporcjonalność do wyrządzonej krzywdy jest wyraźna lub rażąca (zob. wyrok SN z 8.08.2007 r., I CSK 165/2007, LEX).

W przedmiotowej sprawie, przed wyjaśnieniem przyznanej przez Sąd wysokości zadośćuczynienia należy odnieść się do podniesionego przez stronę pozwaną, a ostatecznie niekwestionowanego przez pełnomocnika powódki, zarzutu przyczynienia się poszkodowanego. W ocenie strony pozwanej - syn powódki podróżując jako pasażer z nietrzeźwym kierowcą - A. P. (1) (1,8 promila alkoholu we krwi) był świadomy istniejącego zagrożenia, a co za tym idzie przyczynił się do zaistnienia zdarzenia z dnia 21 czerwca 1998 roku.

W ocenie Sądu, T. J. decydując się na jazdę samochodem z kierowcą w stanie po spożyciu alkoholu, przyczynił się do odniesionej szkody (zob. wyrok SN z dnia 2 grudnia 1985 roku, IV CR 412/85). Zgodzić należy się z pozwanym, iż T.

J. mając 18 lat, posiadając uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi, zdawał sobie sprawę ze skutków prowadzenia pojazdu przez osobę pod wpływem alkoholu, świadomy był więc istniejącego zagrożenia. W ocenie Sądu powód przyczynił się do powstania szkody w 30%.

Zgodnie z art. 362 k.c. „Jeśli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza stopnia winy obu stron”.

W przedmiotowej sprawie powódka wniosła o zasądzenie tytułem zadośćuczynienia kwoty 80.000 zł.

Sąd określając wysokość należnego powódce zadośćuczynienia w związku z naruszeniem jej dobra osobistego wziął pod uwagę, iż śmierć dziecka, jest – oceniając według kryteriów obiektywnych – jedną z najbardziej dotkliwych i najmocniej odczuwalnych z uwagi na rodzaj i siłę więzi rodzinnych. Każda śmierć jest trudna do zaakceptowania, a tym bardziej śmierć dziecka. W rozpoznawanej sprawie krzywda jest tym bardziej dotkliwa, że śmierć nastąpiła nagle w wypadku komunikacyjnym i dotknęła młodego mężczyznę w pełni sił, zaangażowanego rodzinnie, czyniącego plany na przyszłość. Przede wszystkim jednak dla powódki była to ogromna utrata, powódka utraciła bowiem syna, jedno ze swoich dzieci, z którym była silnie związana emocjonalnie. Śmierć T. J. była dla powódki stresem psychospołecznym o skrajnym nasileniu. Po wypadku syna u powódki wystąpiło pogorszenie w codziennym funkcjonowaniu ze stałym przeżywaniem utraty, apatią, wycofaniem się, skłonnością do płaczu, zamartwianiem się. Tragiczna śmierć syna była u D. J. (1) powodem zerwaniem szczególnej emocjonalnej więzi pomiędzy osobami najbliższymi, jednocześnie będąc stresem psychospołecznym skutkującym reakcją żałoby. Powódka w początkowym etapie żałoby nie dowierzała w śmierć syna, zaprzeczała temu co się wydarzyło. Powódka w dalszym ciągu odczuwa silną tęsknotę i żal. Powódka po śmierci syna panicznie boi się o życie pozostałych członków rodziny.

Wskazać należy, iż powódka w czasie żałoby jak również w chwili obecnej ma wsparcie psychiczne w pozostałych dzieciach. Powódka ma jeszcze trojkę dzieci, z którymi pozostaje w bardzo dobrych relacjach.

Wszystko to - w ocenie Sądu - prowadzi do wniosku, że odpowiednią kwotą przyznaną powódce tytułem zadośćuczynienia będzie kwota 60.000 zł, która po uwzględnieniu 30% przyczynienia się poszkodowanego daje kwotę 42.000 zł. Wobec powyższego, Sąd zasądził na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia kwotę 42.000 zł, oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Wskazać należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że przyczynienie się do szkody osoby bezpośrednio poszkodowanej, która zmarła, uzasadnia obniżenie świadczeń należnych osobom jej bliskim (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1985 r. IV CR 398/85, niepubl., z dnia 6 marca 1997 r. II UKN 20/97, OSNP 1997/23/478, z dnia 19 listopada 2008 r. III CSK 154/08 i z dnia 12 lipca 2012 r. I CSK 660/11, niepubl.).

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c.

Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. zniósł wzajemnie koszty zastępstwa procesowe oraz zasądził od pozwanego Zakładu (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 2.381 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy, Sąd mając na uwadze treść art. 102 k.p.c. nie obciążył powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa.

Z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego.